

Násilný přechod vodních překážek v útočné operaci

Major Miloš Doležal

Při rozvíjení útočné operace se setká vševojsková armáda, kromě silných uskupení nepřítele, která mají k dispozici raketové a jaderné zbraně, s řadou terénních překážek. I když tyto za použití stávající moderní techniky nemohou rozhodujícím způsobem ovlivnit průběh operace, stávají se vážnou překážkou, zvláště spojuje-li je nepřítel s palebným systémem obrany. Snižují tempo útoku, usměrňují činnost hlavních sil útočníka ze širokého manévrovacího prostoru na poměrně úzké úseky a dávají tak nepříteli možnost ničit vojska údery jaderných zbraní a jiných prostředků hromadného ničení.

K nejvýznamnějším přírodním překážkám patří vodní toky; z rozboru středoevropského válčiště vidíme, že téměř každých 40 až 60 km budou vojska překonávat vodní překážku; celková situace je ztížena i tím, že tyto vodní toky s výjimkou řeky MAIN a DONAU tekou většinou ve směru kolmém na směr postupu vojsk, při čemž jednotlivé útočné směry jsou od sebe odděleny vodními toky značné mohutnosti.

Při pečlivém rozboru názorů vojenských odborníků našeho pravděpodobného nepřítele i po rozboru taktických cvičení s vojsky a velitelsko-štábních operačních cvičení, uskutečňovaných pozemními silami členských států Severoatlantického paktu v poslední době dojdeme nezbytně k názoru, že organizace obrany na vodních tocích je pokládána za velmi výhodnou, protože umožňuje poměrně slabými silami zastavit, popřípadě zpomalit postup nepřítele, který je v převaze, získat čas pro přísun záloh, hromadnými raketovými jadernými údery zničit jeho hlavní síly a vytvořit tak výhodné podmínky pro přechod do útoku.

Tak např. při cvičení WINTER SCHIELD II opírali „modří“ jednotlivá ústupová postavení o vodní toky, aktivní činnosti jednotek v zabezpečovacím pásmu a atomovými údery zejména na přechody přes DONAU a ALTMÜHL, zpomalili postup „červených“, zamezili přísunu jejich záloh a získali čas k zaujetí prvního a druhého ústupového postavení hlavními silami.

Při cvičení CHECKMATE, jehož účelem bylo prověřit plány vedení rozsáhlých společných operací počátečního období války, zejména pak organizaci a řízení obranné operace a vytvoření podmínek pro přechod do protitúoku na středoevropském válčišti bylo při organizaci obrany na jednotlivých pásmech a postaveních důsledně využito vodních překážek, jako řeky WESER, FULDA, MAIN, VILS, REGNITZ, NAAB, LUDWIGSKANAL a ALTMÜHL ke zpomalení tempa postupu protivníka. K narůstání úpornosti a aktivity obrany, ke konečnému zastavení útoku „východních“ a k vytvoření podmínek pro přechod do všeobecného protitúo-

ku bylo v rozsáhlé míře použito zbraní hromadného ničení.

Obrana na vodních tocích byla zpravidla v naší armádě organizována ohniskovým způsobem a zaujímana buď spěšně odcházejícími vojsky nebo taktickými a operačními zálohami, přisunutými z hloubky, které vedly buď pozici nebo mobilní obranu. V každém případě však obrana vodního toku byla charakterizována snahou přinutit protivníka k nahromadění sil a prostředků na omezeném prostoru a tyto pak ničit raketovými jadernými zbraněmi a silnými protiztečemi především tankových vojsk jak na přístupech k vodní překážce, tak na přepravách a na vytvořených předmostích.

Rozsáhlost operačního prostoru vševojskové armády v útočné operaci, nutnost dodržení vysokého tempa operace při zabezpečení maximální ochrany živé síly a bojové techniky před jadernými údery nepřitele vyžaduje kva-

litativně nový způsob řešení otázek násilného přechodu vodních toků v průběhu armádní útočné operace a oprostít se od starých forem.

Situace je do značné míry komplikována ještě tím, že vševojsková armáda bude v krátkých časových lhůtách překonávat postupně několik vodních překážek, což klade jak na vševojskové velitele a štáby, tak na vojska včetně speciálních druhů vojsk, vysoké nároky po stránce organizační, využití bojové techniky i zabezpečení rychlého, pružného a širokého manévru všemi prostředky, které jsou k dispozici. Proto více než kdy jindy *vystupuje do popředí význam organizátorské a řídicí práce velitelů a štábů*, diferencované podle jednotlivých stupňů velení jak při přípravě, tak při vlastním násilném přechodu vodních překážek s plným využitím iniciativy, rozhodnosti a směle, rychlé činnosti vojsk.

NÁSILNÝ PŘECHOD VODNÍ PŘEKÁŽKY Z CHODU – HLAVNÍ ZPŮSOB PŘEKONÁNÍ VODNÍHO TOKU

Při rozboru charakteru soudobého boje, především pak nutnosti zachování vysokého tempa a dosažení cílů operace v krátkých časových lhůtách, musí se stát základním způsobem překonávání vodních překážek jejich *násilný přechod z chodu*.

Někteří velitelé se při přípravě a organizaci násilného přechodu omezují zpravidla na řešení všeobecných otázek násilného přechodu s tím, že konkrétní opatření organizují až po vyjití čelních prvků sestavy k řece. Jiní velitelé se snaží organizaci násilného přechodu z chodu od samého počátku přísně centralizovat, podrobně zplánovat, soustřeďovat na předpokládaných úsecích násilného přechodu všechny síly a prostředky a provedení

samého násilného přechodu podřídit předem detailně zpracovanému grafikonu přepravy, včetně určení a zaujetí prostorů soustředění jednotek před přepravou apod. Domnívám se, že ani jeden, ani druhý způsob neodpovídá soudobým požadavkům.

Násilný přechod vodní překážky z chodu chápeme jako předem předvídanou a organizovanou bojovou činnost vojsk, kdy příprava vojsk k násilnému přechodu se uskutečňuje předem, ještě na přístupech k řece a při násilném přechodu se využívá úspěchu bojové činnosti vzdušných výsadků, raketových jaderných úderů na vojska nepřitele a speciálních odřadů s plným využitím vlastností soudobé bojové techniky předem vybranými odřady, aniž se

vyčká na úplné soustředění všech sil a prostředků. Hlavní síly se přepravují (nebo uskutečňují násilný přechod vodního toku) tak, že vycházejí k řece, na široké frontě, pod ochranou předsunutých odřadů.

Hlavní opatření k organizaci násilného přechodu vodních překážek z chodu je nutné předvídat a organizovat při přípravě a organizaci útočné operace.

K hlavním opatřením podle mého názoru náleží:

1. Včasně získání zpráv o vodní překážce, o přilehlém terénu a o silách a prostředcích nepřítele, které ji brání nebo mohou do boje o ni zasáhnout.

Rámcové zprávy o vodní překážce a o přilehlém terénu v širším měřítku lze získat studiem dostupných pramenů, které jsou k dispozici již v míru. K těmto pramenům náleží především vojenskogeografické popisy válečnických, které jsou velitelům a příslušníkům štábů k dispozici. Je třeba důsledně v tomto směru dodržet ustanovení „pokynů pro přípravu generálů a důstojníků“ a zvládnout tyto otázky natolik, aby v podstatě každý důstojník zvládl s přihlédnutím ke svému funkčnímu zařazení charakteristiku hlavních vodních toků možného válečnického prostředí jejich překonávání vlastními vojsky.

K získání podrobných zpráv o rázu obrany vodní překážky, o její šířce a hloubce, rychlosti proudu, možnostech přepravy a o přístupech k jednotlivým přípravám je třeba s nutným časovým předstihem vysílat průzkum. Na stupni vševojskové armády budou tyto úkoly plnit především průzkumné letectvo a speciální průzkumné skupiny, složené ze vševojskových průzkumníků a specialistů ženíjního vojska, dopravované do prostoru činnosti

zpravidla vzdušnou cestou. Na stupni svazků a útvarů plní tyto úkoly průzkumné skupiny, průzkumné odřady a samostatné průzkumné hlídky svazků a útvarů.

Úsilí průzkumných prostředků vševojskové armády bude zpravidla soustředěno na průzkum hlavních úseků přeprav svazků prvního sledu na směru rozhodující činnosti armády. Činnost průzkumných prostředků v rámci celé armády je nutné centralizovat, stanovit odpovědnost za průzkum vodních překážek v jednotlivých úsecích tak, aby byl zabezpečen průzkum v celém zájmovém prostoru a vytvořeny předpoklady k širokému manévru silami a prostředky podle vývoje situace.

Časový předstih průzkumu volíme tak, aby zásadní údaje byly získány ještě před rozhodnutím velitele vševojskové armády (v průběhu operace před stanovením úkolů svazků pro další den operace, v němž má být určitý vodní tok překonán).

Vzhledem k tomu, že obrana vodních toků v hloubce obrany nepřítele bude zaujímana až v průběhu operace buď odcházejícími jednotkami nebo zálohami, přisunutými z hloubky a že v určitých časových obdobích může dojít k náhlým změnám situace na vodních tocích, je třeba organizovat průzkum vodních překážek po celou dobu, kdy vojska k vodní překážce přicházejí a průzkum vodních překážek organizovat v souladu s celkovým plánem průzkumu.

Na stupni vševojskové armády lze počítat s vysláním 3 až 4 průzkumných skupin, na stupni svazku s 1 až 2 průzkumnými skupinami. Kromě toho na stupni svazku budou tyto úkoly plnit průzkumné odřady a samostatné průzkumné hlídky, vysílané na vzdálenost 30 až 50 km před sestavou útočících vojsk.

Velký význam při posuzování možnosti násilného přechodu vodních překážek mají letecké snímky (kolmé i šikmé), které nám při plánování a při násilném přechodu častou budou nahrazovat mapy velkého měřítka. Tyto snímky mají dostat včas i velitelé útvarů a jednotek, především pak průzkumné odřady a předsunuté odřady svazků.

2. Včasné zjištění a zničení prostředků jaderného napadení a ostatních prostředků hromadného ničení nepřítele.

Zničení prostředků jaderného napadení a ostatních prostředků hromadného ničení nepřítele ještě před příchodem vojsk k řece má pro úspěšný násilný přechod vodního toku rozhodující význam. Tento úkol v první fázi organizace a násilném přechodu z chodu budou plnit raketové útvary a jednotky vševojskové armády a letectvo. Proto je třeba k tomuto cíli usměrnit činnost průzkumných prostředků všech druhů a včas vysunout raketové útvary a jednotky do prostorů bojové činnosti, uvést je do stavu bojové pohotovosti tak, aby byly schopny tyto cíle v nejkratší době ničit. Úsilí letectva je třeba usměrnit k vyhledávání a okamžitému ničení prostředků jaderného napadení nepřítele již na přístupech k vodní překážce.

V další fázi zúčastní se boje se ZHN nepřítele hlavně dělostřelectvo a v neposlední řadě i tankové a motorostřelecké jednotky předsunutých odřadů a vojsk prvního sledu armády.

V době vyjití hlavních sil k vodní překážce je nutné protiradiotechnickými prostředky rušit hlavní síť vedení nepřítele, především pak síť vedení prostředků jaderného napadení a dokonalou organizací protiradiotech-

nické činnosti znemožnit vzdušnému nepříteli uskutečnit údery na přepravující se vojska.

Včas je nutné počítat s předsunutím prostředků PVO k vodní překážce. Protiletadlové dělostřelectvo zařadíme do sestavy předsunutých odřadů tak, aby bylo schopno bránit přechod předsunutých odřadů přes vodní překážku, stavbu plovoucích a v některých případech nízkovodních mostů a přepravu hlavních sil vševojskové armády.

3. Zničit hlavní skupení nepřítele ještě na přístupech k vodní překážce, na protilehlém břehu na hlavních směrech činnosti vojsk ještě do zahájení násilného přechodu z chodu.

Splnění tohoto úkolu nám umožní násilný přechod vodní překážky z chodu ve vysokém tempu. Za každou cenu musíme zabránit tomu, aby se nepříteli podařilo organizovaně zaujmout obranu řeky, organizovat palebný systém a součinnost jednotlivých prvků bojové sestavy. Tento důležitý úkol budou plnit:

— raketové útvary a jednotky vševojskové armády raketovými jadernými údery na hlavní síly nepřítele na přístupech k vodní překážce a na zálohy, které by mohly z hlediska časových možností do boje o řeku zasáhnout;

— stíhací bombardovací a bombardovací letectvo;

— vzdušné výsadky taktického (operačního) určení, které přehradí nepříteli přístupové cesty k vodní překážce na výhodných čarách nebo které po vlastních raketových jaderných úderech na sestavu nepřítele při ochraně vodního toku nedovolí nepříteli obnovit bojeschopnost jednotek a znovu organizovat palebný systém;

— předsunuté odřady a tankové jednotky a útvary prvního sledu vše-

vojenské armády, které odřezávají nepříteli cesty odchodu k vodní překážce a po ovládnutí přeprav ve střetném boji ničí přicházející zálohy nepřitele;

— hlavnové dělostřelectvo, zvláště pak kanónové, které přehrazuje přístupové cesty k vodní překážce (cesty odchodu nepříteli), bojuje s nepřátelským dělostřelectvem a ničí a umlčuje zjištěné odpory na protilehlém břehu.

4. Ovládnout nepřátelské přepravy, především pak stávající mosty ještě před příchodem hlavních sil vlastní vševojenské armády k řece.

Na většině vodních překážek v prostoru středoevropského válčiště je na každých 10 až 15 km stálý most o různé únosnosti a to i v prostorech, které svým celkovým charakterem neskytají zvláště výhodné podmínky pro násilný přechod. Ovládnutím těchto přeprav, jejichž hustota bude na některých úsecích ještě zvýšena stavbou nepřátelských válečných mostů, především na širokých vodních tocích s nedostatkem vhodných brodů, lze vytvořit nejvýhodnější podmínky k rychlému přechodu předsunutých odřadů a hlavních sil vševojenské armády na protilehlý břeh. Důležitost tohoto úkolu podtrhuje ta okolnost, že množství přepravních prostředků v rámci armády je omezené, doba jejich stavby i při využití moderní techniky poměrně zdlouhavá.

K ovládnutí stávajících přeprav na vodních tocích lze využít taktických vzdušných výsadků, speciálních k tomuto účelu vytvořených odřadů v síle zesíleného praporu až pluku nebo předsunutých odřadů divizí prvního sledu, zesílených protiletadlovým dělostřelectvem, ženijními jednotkami a obživelnými přepravními prostředky.

V praxi při ovládnutí stávajících přeprav budou zpravidla vzdušné výsadky, speciální či předsunuté odřady působit ve vzájemné součinnosti, při čemž ovládnout a udržet (po omezenou dobu) stávající přepravu mohou s využitím překvapení i průzkumné skupiny a odřady.

Obdobným způsobem bude v jednotlivých případech nutno ovládnout, popřípadě s předstihem zničit důležité objekty a hydrotechnická zařízení, kterých by mohl nepřítel využít k náhlému zvýšení vodní hladiny, vytvoření přívalové vlny nebo k zaplavení důležitých úseků vodního toku a přilehlého terénu.

Po ovládnutí stávajících přeprav je nutné hlavní pozornost věnovat vyhledávání a okamžitému ničení prostředků jaderného napadení nepřítel a spolehlivé protivzdušné obraně přepravy a uchránit ji tak před zničením úderu jaderných zbraní a letectva nepřítel.

Do sestavy vzdušných výsadků, speciálních a předsunutých odřadů budeme vyčleňovat specialisty ženijního vojska, kteří okamžitě po zachvácení přepravy odstraní destruktivní zařízení a zabezpečí přepravu před zničením plovoucími minami a jinými prostředky nepřítel.

5. Dokonalá organizace ženijního zabezpečení násilného přechodu vodních překážek z chodu a včasné zesílení prvního sledu přepravními prostředky.

Předsunuté odřady svazků prvního sledu je nutné předem vybavit přepravními prostředky, především obživelnými, které spolu s plovoucími obrněnými transportéry a tanky, způsobenými pro hluboké brodění zabezpečí rychlé ovládnutí protilehlého břehu a bezodkladné rozvíjení úspěchu

do hloubky sestavy nepřítel. Do sestavy předsunutých odřadů je vhodné začlenit ženijní a pontonové jednotky, které ihned po ovládnutí protilehlého břehu zahájí stavbu pontonových mostů, pokud si situace a charakter vodní překážky (široká vodní překážka, neúnosné dno apod.) nevyžadují zřídit nejdříve pro přepravu tanků a bojové techniky předsunutého odřadu přívozová přepraviště.

Přepravní prostředky, určené k zabezpečení násilného přechodu hlavních sil divize se přesunují k řece za předsunutými odřady nebo na čele pluků prvního sledu.

Brodová přepraviště, přeprava po stávajících ovládnutých mostech a po pontonových mostech, v některých případech i přívozová přepraviště z prostředků SMS (JMS) budou hlav-

ními druhy přeprav svazků prvního sledu vševojskové armády.

Vzhledem k tomu, že celkové množství mostových souprav v rámci vševojskové armády nebude zpravidla postačovat pro současné zabezpečení násilného přechodu několika po sobě následujících vodních toků při dodržení požadavku vysokého tempa operace, je nutné počítat s postupným nahrazením (popřípadě i se souběžnou stavbou) mostových přepravišť z SMS nízkovodními dřevěnými mosty, po nichž se budou přepravovat především druhé sledy a zálohy vševojskové armády a týlové útvary a zařízení.

Při kalkulaci potřeby jednotlivých druhů přepravišť při násilném přechodu vodních toků z chodu kalkulujeme s těmito optimálními normami:

Jednotka, útvar, svazek, svaz	Druh přepraviště			
	brodové	plavidlové	přívozové	mostové
prapor	1	1	1	—
pluk	2—3	2—3	1—2	1
divize	4—6	4—6	3	2—3
armáda	—	—	—	1—3

Plavidlová přepraviště zřizujeme pouze tehdy, nejsou-li útvary vybaveny obojživelnými prostředky (plovcími OT).

Přívozová přepraviště zřizujeme jen tehdy, není-li výhodné zřizovat u svazku mosty.

Mosty se zřizují u divize na řekách malé a střední šířky; jinak se zřizují u divize přívozová přepraviště.

Má-li vševojsková armáda o pěti svazcích k dispozici podle soudobé organizace celkem 3 a $\frac{2}{3}$ SMS, může zabezpečit organickými prostředky násilný přechod jedné vodní překážky

třemi divizemi v prvním sledu při splnění těchto předpokladů:

a) šířka vodní překážky nepřesahuje možnost přemstit ji $\frac{2}{3}$ SMS;

b) každá divize prvního sledu s využitím vzdušných výsadků, vysláním speciálního odřadu a aktivní činností předsunutého odřadu ovládne jeden stálý most;

c) pro potřebu vševojskové armády bude zřízen jeden pontonový most o únosnosti 40—60 tun a využity budou 1 až 2 stálé mostové přepravy, ovládnuté divizemi prvního sledu.

V daném případě zůstane v záloze velitele armády maximálně $\frac{1}{3}$ SMS

k manévru přepravními prostředky, k nahrazení ztrát, popřípadě k zesílení divize druhého sledu armády, zasazované do hloubky sestavy nepřítele k rozvíjení úspěchu.

Počítáme-li však, že v průběhu útočné operace svazky z předmostí budou okamžitě rozvíjet operaci do hloubky obrany nepřítele, při čemž v hloubce 50–80 km vzhledem k charakteru střeoevropského válčičtí budou nuceny překonávat další vodní překážku, která svým charakterem bude vyžadovat zásah přepravních prostředků typu SMS, je nutné vševojskovou armádu zesílit dalším 1 až 2 soupravami SMS. Zpravidla nebude totiž možné, abychom uskutečnili manévr přepravními prostředky z jedné vodní překážky na druhou bez toho, aby nedošlo k podstatnému zpomalení tempa útočících vojsk. Toto lze zdůvodnit touto kalkulací:

Vezmeme-li v úvahu, že plovoucí most z prostředků SMS bude při dobrém výcviku obsluhy zřízen asi za 3 hodiny po zahájení stavby, přeprava po tomto mostě na stupni svazku bude trvat přibližně 3 až 5 hodin a že k zrušení soupravy je zapotřebí dalších tří hodin, pak mostová souprava se uvolní asi za 9 až 11 hodin po zahájení násilného přechodu vodní překážky. Na přesun soupravy k následující vodní překážce (60 až 80 km) je nutné při rychlosti 20 km/hod. počítat s dalšími 3 až 4 hodinami, tj. souprava dosáhne prostoru další činnosti za 12 až 15 hodin. Uskutečnění tohoto manévru by tedy předpokládalo, že čelní prvky divizí prvního sledu budou rozvíjet útok maximálně tempem 4 km za hodinu, hlavní síly pak tempem nižším. Toto tempo je však při boji v operační hloubce obrany příliš nízké, především pro tankové útvary a svazky na směru rozhodující činnosti armády a nezabezpečovalo by splnění

úkolů operace v krátkých časových lhůtách.

Situace u armádních mostových přeprav je ještě složitější, neboť přeprava po nich bude trvat delší dobu; tyto přepravní prostředky budou prakticky uvolněny až po zřízení nízkovodních mostů.

Bude tedy nutné manévr ženijními silami a prostředky řešit ve většině případů formou vzájemného překračování při maximálním využití vlastností soudobé bojové techniky k hlubokému brodění; při nedostatku přepravních prostředků maximálně zkracovat dobu a rozsah přepravy po pontonových mostech i za cenu toho, že část bojové techniky druhých sledů a záloh budeme souběžně s přepravou po mostech přepravovat po brodech a že pro přesun přepravních prostředků k další vodní překážce vytvoříme ty nejvýhodnější podmínky, počítaje v to vyhrazení zvláštních os pro jejich přesun apod.

V každém případě je nutné manévr přepravními prostředky plně podřídit úkolu, stanovenému svazkům i armádě, především pak nutnosti dosáhnout co nejvyššího tempa boje a operace.

Velký význam při organizaci a násilném přechodu z chodu má vytvoření silných záloh přepravních prostředků všech druhů jak na stupni vševojskové armády, tak na stupni svazku k nahrazení ztrát při zničení (poškození) přeprav a k zabezpečení manévru podél fronty při přenesení úsilí bojové činnosti na jiný směr.

6. Plné využití vlastností soudobé bojové techniky a její včasná příprava k násilnému přechodu z chodu.

Naše bojová technika umožňuje překonávat i velmi těžké vodní překážky z chodu bez úplné závislosti na přepravních prostředcích. Je však nutné, abychom tyto možnosti znali, včas

organizovali přípravu bojové techniky k hlubokému broděni a dovedli těchto znalostí plně využít. Velkou úlohu v tomto směru má i plné využití iniciativy všech vojáků a její zaměření na splnění úkolu. Že v tomto směru je řada velkých rezerv, svědčí mnoho příkladů z cvičení s vojsky.

Tak například velitel jedné tankové jednotky při taktickém cvičení nevyslal v neznámém terénu včas průzkum ke zjištění možností brodění v nařízeném úseku přepravy. Po vyjití předsunutých prvků i hlavních sil jednotky k brodnému vodnímu toku (možnost brodění byla předem prozkoumána orgány ŘC) dlouho váhal se zahájením brodění tanků jednak proto, že osádky nebyly vycvičeny pro průzkum možností brodění, jednak proto, že sám neměl dostatek důvěry v technický stav své bojové techniky a ve vycvičenost svěřených osádek.

Při jiném taktickém cvičení dokázal velitel motostřeleckého pluku za aktivní účasti příslušníků svého štábu přepravit přes řeku hlubokým broděním i kolovou techniku podle pořadí naléhavosti a rozvíjet úspěch bez ztráty tempa i za cenu toho, že řadu opatření (předběžnou úpravu kolové techniky pro její přepravu hlubokým broděním přetahem pomocí tanků a vyprošťovacích prostředků s navijáky) byl nucen improvizovat s využitím místních prostředků při plném využití iniciativy vojáků a při všestranné znalosti možností bojové techniky.

7. Včasná organizace bojového zabezpečení, především OPZHN a PVO násilného přechodu vodní překážky z chodu a včasná organizace pořádkové služby.

K zabezpečení násilného přechodu vodního toku z chodu je nutné do se-

stavy předsunutých odřadů včleňovat útvary a jednotky protiletadlového dělostřelectva, které s příchodem k vodnímu toku, nejpozději po ovládnutí protilehlého břehu a po zahájení stavby plovoucích mostů přebírají jejich obranu proti vzdušnému nepříteli. Současně se zahájením přepravy čelních prvků svazků prvního sledu zaujímají palebná postavení protiletadlové raketové útvary, které musí zabezpečit obranu přepravy hlavních sil divízi prvního sledu, druhých sledů a záloh armády a týlových útvarů a zařízení. Prostor přepravy hlavních sil vševojskové armády je nutné překrýt stíhacím letectvem.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat PVO přeprav raketových útvarů a jednotek armády.

Při násilném přechodu vodních překážek má velký význam organizace protiradiotechnické činnosti proti vzdušnému nepříteli; k plnění tohoto úkolu je třeba při příchodu předsunutých jednotek armády k vodní překážce a k úsekům násilného přechodu vysunovat radiotechnické hlásky radiotechnických útvarů; tyto hlásky se rozvíjejí podle situace ve vzdálenosti 10 až 25 km od vodní překážky a zůstávají ve svých postaveních do doby jejího překonání hlavními silami armády.

Při organizaci OPZHN je nutné počítat s tím, že jednotlivé přepravy a jejich bezprostřední okolí, přístupové cesty i jednotky na předmostí budou neustále ohroženy údery nepřátelských jaderných zbraní. Proto musíme bezpodmínečně zabránit nahromadění sil a prostředků armády na přepravách a na přístupech k vodní překážce. Vyjití vojsk k vodní překážce je nutné organizovat a řídit tak, aby vojska k vodní překážce vycházela postupně, organizovaně a přepravu hlavních sil armády i svazků or-

organizovat na široké frontě a zachovat možnost manévru z jednoho úseku přepravy na druhý.

Na organizaci pořádkové služby na přístupech k vodní překážce musí se osobně podílet příslušníci vševojskových štábů, kteří budou vybaveni spolehlivými spojovacími prostředky, budou neustále ve styku s hlavními funkcionáři štábu armády (svazku) a podle jejich rozkazů a nařízení (v duchu jejich zámyslu) budou postup vojsk k vodní překážce řídit a usměrňovat. Systém pořádkové služby je nutné usměrnit na nejdůležitější prostory na směru rozhodující činnosti, jednotlivá pořádková stanoviště zřizovat na hlavních přístupových a rokádních osách tak, aby bylo možno bez velkých časových ztrát zabezpečit manévr na jednotlivé úseky přepravy.

Otázky organizace pořádkové služby a celkového systému řízení vojsk na přístupech k vodní překážce by zasloužily hlubšího rozpracování po teoretické stránce. Dosavadní zkušenosti z taktických cvičení ukazují, že v tomto směru je dosud řada nejasností; nedostatek praktických návyků i neujasněné otázky organizace spojení a velení v průběhu násilného přechodu z chodu zavinují hromadění vojsk na přepravách a v jejich bezprostředním

okolí, což vytváří nepříteli výhodné podmínky k raketovým jaderným úderům na přepravující se vojska.

Důležitý význam při násilném přechodu vodního toku z chodu má radiolokační maskování přeprav, přístupových komunikací a vytváření klamných přeprav, pro jejichž zřízení a obsluhu je nutné vyčlenit část sil a prostředků armády.

8. Rozvíjení úspěchu jednotkami a útvary ihned po přechodu vodní překážky.

Možnost ničit hlavní uskupení vojsk nepřítele, bránícího vodní překážku i zálohy nepřítele na přístupech k vodní překážce mohutnými jadernými údery a údery letectva umožňuje vojskům, která se přepravila, bezodkladně rozvíjet úspěch do hloubky sestavy nepřítele a do stran bez toho, že by se vojska *zastavovala na dobytém předmostí*. Je třeba rozhodně skoncovat s názory některých velitelů a štábů, že dobytá předmostí je třeba opevňovat, postupně po přepravě dalších sil rozšiřovat a teprve po vyjití hlavních sil přejít k rozvíjení úspěchu. Tato nesprávná praxe by nezbytně vedla ke zpomalení tempa operace, k ohrožení uskupení vlastních vojsk jadernými údery nepřítele a k zne-možnění manévru silami a prostředky.

ORGANIZACE A PLÁNOVÁNÍ NÁSILNÉHO PŘECHODU VODNÍ PŘEKÁŽKY Z CHODU

Hlavní opatření k organizaci násilného přechodu vodních překážek z chodu v průběhu útočné operace je nutné předvídat již při přípravě, organizaci a plánování útočné operace. Stanoví je velitel armády ve svém rozhodnutí a v pokynech štábu, náčelníkům druhů vojsk a velitelům svazků po všestranném

ujasnění úkolu, zhodnocení situace, rozboru charakteru vodních překážek na základě dostupných pramenů a po zvážení možností přepravních prostředků, které jsou k dispozici.

V plánu útočné operace, popřípadě v samostatném plánu násilného přechodu vodních překážek z chodu (bu-

de-li vševojsková armáda překračovat několik důležitých vodních toků nebo vodní překážku operačního významu) se zpravidla uvádí:

- pořadí a lhůty násilného přechodu vodních překážek z chodu divizemi prvního sledu;

- počet a lhůty pohotovosti přeprav, organizovaných v rámci armády a organizace pořádkové služby na nich;

- pořadí přepravy druhých sledů a záloh, týlových útvarů a zařízení;

- rozdělení ženijních útvarů a přepravních prostředků divizím; složení armádních ženijních záloh, záloh přepravních prostředků a ženijních útvarů a jednotek, přímo podřízených armádě, prostory jejich rozmístění a osy přesunu k vodní překážce;

- organizace velení v průběhu násilného přechodu z chodu.

Na základě údajů, uvedených v plánu operace (v samostatném plánu násilného přechodu) rozpracuje operační oddělení v těsné součinnosti s oddělením ženijního vojska grafikon přepravy, do něhož zahrne *rámcové* údaje pro přepravu svazků prvního sledu a podrobně pak otázky, souvisící s přepravou druhých sledů, záloh, týlových útvarů a zařízení jak po divizních přepravištích, tak po armádních přepravách.

Opatření a úkoly k zabezpečení násilného přechodu vodních překážek z chodu, které vyplývají z plánu operace rozpracují jednotlivá oddělení štábu armády do plánů použití druhů vojsk a do plánů jednotlivých opatření bojového zabezpečení. Pokud se zpracovává samostatný plán násilného přechodu, je třeba do něho uvést zásadní otázky použití druhů vojsk a opatření bojového zabezpečení, aby bylo dosaženo plné koordinovanosti jednot-

livých opatření plánem předvídaných.

Svazkům je nutné určit způsob využití raketových jaderných úderů k násilnému přechodu vodního toku z chodu, hlavní úseky násilného přechodu, stálé přepravy, jichž je třeba se zmocnit předem (speciálními) odřady a vzdušnými výsadky, pořadí přepravy vojsk, způsob využití přepravních prostředků a způsob manévru s nimi v průběhu operace, hlavní otázky součinnosti a úkoly pro organizaci bojového zabezpečení násilného přechodu z chodu s důrazem na průzkum, OPZHN, PVO, maskování a organizaci pořádkové služby.

Podle výsledků bojové činnosti a vývoje situace velitel armády a jeho štáb postupně své rozhodnutí a plány upřesňují a doplňují konkrétními časovými údaji.

Postup při organizaci a plánování násilného přechodu vodních překážek z chodu na stupni svazku je obdobný s tím rozdílem, že štáb svazku podrobněji zplánuje násilný přechod nejbližší vodní překážky, zatím co způsob překonání dalších vodních překážek plánuje pouze rámcově a plánovaná opatření postupně upřesňuje na základě vývoje situace.

Z praxe některých velitelů a štábů útvarů a svazků je třeba vymýtit názor, že plánování násilného přechodu z chodu, především pak zpracování grafikonu přepravy hlavních sil divize (útvaru) je věcí ženijního náčelníka. Je nutné mít na paměti, že za zpracování grafikonu přepravy, který je vševojskovým dokumentem, plně odpovídá náčelník operačního oddělení divize (náčelník štábu pluku) a zpracovává jej operační oddělení (skupina) v součinnosti se ženijním náčelníkem. Hlavním úkolem ženijního náčelníka je zabezpečit plánovaná opatření po stránce použití ženijních sil a prostředků.

Závěr

Charakteristické rysy soudobé armádní útočné operace, především pak vysoká dynamika boje, manévrovost, vysoké tempo, nutnost vedení bojové činnosti ve dne i v noci a mohutná ničivá síla všech palných prostředků armády, nutnost rychlého usměrnění hlavních sil armády na ty směry, kde lze v krátkých časových lhůtách dosáhnout výsledků operačního významu, podtrhují význam násilného přechodu vodních překážek z chodu při plném využití vlastností soudobé bojové techniky.

Cílem tohoto článku není pochopitelně rozebrat a vyřešit celou širokou problematiku přípravy, organizace a vedení násilného přechodu vodních překážek z chodu, ale poukázat i po vševojskové stránce na některé, podle mého názoru, zásadní otázky této problematiky, která vzhledem ke své důležitosti bude potřebovat hlubokého rozboru, především však širokou výměnu zkušeností z praxe velitelů štábů a vojsk.
